

til at følge det paa et andet Omraade, nemlig det, man kunde kalde den moderne Form for Lagerlovgivning, altsaa give Lovbestemmelser, der ikke just forbyde at tage en vis bestemt Procent i Rente, men som fastsætter Straf for Udbytning i Almindelighed af Mødpartens trængende Forsatning, Ukyndighed eller Svaghed. Det er derfor ogsaa et Spørgsmaal, som jeg for min Part slet ikke havde noget imod at tage op, og jeg har jo for nogle Aar siden i det andet Ting fremsat et Forslag i den Retning, som man imidlertid ikke vilde gaa ind paa. Men jeg maa dog med det samme gøre opmærksom paa, at der jo alligevel er en betydelig Forskel paa de to Maader at gribe ind paa. Der er nemlig den Forskel, at naar man skal gribe ind paa den Maade, som Tilfældet er med det, jeg nu vil kalde den moderne Form af Lagerlovgivningen, saa kommer man til at overlade meget mere til Domstolens Skøn, end man kommer til ved at gribe ind paa den Maade, som er foreslaaet her i dette Lovforslag. Det overlader aldeles ikke mere til Domstolens Skøn, end man har mangfoldige Eksempler paa i de bestaaende Retsforhold, hvorimod det almindelige Skøn over, om i et Laaneforhold Kreditor kan siges at have eksploiteret Debitor, kan siges at have benyttet sig af hans Pengeforlegenhed, hans Uvidenhed til at afpresse ham en i Forhold til Risikoen urimelig Fordel, det er et Spørgsmaal, som ganske anderledes bliver en Skønssag end de Spørgsmaal, som dette Lovforslag foranlediger, og derfor er der ikke noget i Vejen for, at man kan være tilbøjelig til at gøre et Skridt som det, der her er foreslaaet, uden at ville ind paa at give Domstolene et saa vidt rækkende Skøn som det, denne Forholdsregel vilde kræve. Derfor er der en Forskel, saa at man ingenlunde kan sige: Hvorfor ikke lige saa godt gøre det ene som det andet. — Hvad nu selve dette Spørgsmaal angaar, saa tror jeg ligesom flere af de ærede Talere, at det ikke er muligt saaledes at gøre en Adskillelse efter Forretningernes Bestaenhed. Man maa holde sig til Handelens Karakter, altsaa til, at det er en Afdragshandel, og om den driver sin Forretning ved Kolportage, eller den ikke gør det, det tror jeg ikke, man kan opstille som Skelnemærke. Jeg vil ogsaa bemærke, at jeg nu i det hele taget synes, at det skulde være en underlig Forretning, som i den Forstand udelukkende drev Afdragshandler, at den ikke vilde sælge en Ting, hvis man tilbød

at betale den straks — en saadan Forretning eksisterer dog vistnok næppe. Det, jeg derimod mener, man maa heste sin Opmærksomhed paa, er Afdragshandlernes Indhold, og saa mener jeg, at naar man ikke bringer dem under andre Vilkaar end saadanne, som maatte siges at være honette og rimelige, og som ordentlige handlende i det hele maatte siges at være tjente med, saa begaar man ikke Uret mod nogen, og saa indser jeg ikke, at der er nogen videre Betænkelighed derved.

Over for de Udtalelser, der ere komne frem angaaende Enkelthederne i Forslaget, vil jeg først bemærke, at det er aldeles ikke nogen Fejl ved § 1, at den ikke accentuerer Ejendomsforbeholdet, thi det er Meningen med Loven, og det maa være Meningen med Loven, at den skal ramme disse Afdragshandler, hvad enten man har forbeholdt sig Ejendomsret eller ikke. Man kan jo meget godt afslutte saadan en Handel paa den Maade, at man ikke forbeholder sig Ejendomsretten, saaledes at man kun har en obligatorisk Ret — som det kaldes i Systemerne — til at faa Tingen tilbage, naar Køberen træder tilbage fra Handelen. Men selv om Handelen er affattet paa den Maade, at Ejendomsret ikke forbeholdes, maa Lovforslagets Bestemmelser alligevel bringes til Anvendelse paa den, thi ellers kan der udværes et meget betydeligt Tryk ad den Vej. Loven maa gælde — det gælder ogsaa om den tykke Lov — hvad enten man har forbeholdt sig Ejendomsretten eller ikke, og de almindelige Regler i §§ 2 og 3 maa finde Anvendelse ogsaa paa de Tilfælde, hvor man ikke maatte have forbeholdt sig Ejendomsretten. En anden Ting er naturligvis det, at man i Almindelighed vil forbeholde sig Ejendomsretten, men det vil altsaa kun sige, at det, praktisk taget, vil være det overvejende hyppigste Tilfælde. Andet vil det ikke sige, og jeg vil her indstyre den Bemærkning i Anledning af en Udtalelse, der fremkom, at jeg er enig med den ærede Rigsdagsmand fra Kjøbenhavn (Okt. Hansen) i, at det kan aldeles ikke gaa an at forbyde at forbeholde sig Ejendomsretten. Det vilde nemlig være at lægge en saadan Hindring i Vejen for Afdragshandel i det hele, at man maatte derved kunde komme til affasse den ad denne Vej. Og den Konsekvens, at det, naar Ejendomsretten er forbeholdt, saa bliver Bedrageri, at Køberen sælger Tingen, forinden Kontrakten er opfyldt fra hans Side, — thi derved er jo Betydningen af Ejendomsrettens Forbehold bortfaldet — mener jeg er noget, man maa tage med. Det maa jo bero paa en Misforstaelse, naar en af de ærede Talere